

Sygn. akt II CSK 490/19

POSTANOWIENIE

Dnia 5 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa B. Spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w T.

przeciwko S. Spółce Akcyjnej w P.,

dawniej B. Spółka Akcyjna w P.

o ustalenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 5 marca 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 21 marca 2019 r., sygn. akt I AGa (...)

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5 400 (pięć
tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód – B. sp. z o.o. w T. wystąpiła przeciwko B. S.A. w P. (obecnie S. S.A. w P.) z powództwem o ustalenie, że pozwany nie jest uprawniony do obciążenia powoda - jako korzystającego - kosztami podatku akcyzowego w kwocie 289 620 zł, związanego z zakupem przez pozwanego - jako finansującego - pojazdu V. (...) z zabudową S. do przewozu koni, dokonany na podstawie umowy leasingu operacyjnego zawartej w dniu 30 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy

w P. uwzględnił powództwo w całości wyrokiem z dnia 9 listopada 2017 r. Ustalił, że pozwany domaga się od powoda zapłaty wskazanej w pozwie kwoty tytułem opłaty dodatkowej obejmującej podatek akcyzowy wraz z uiszczonymi odsetkami. Strony przy zawarciu umowy leasingu uznały, że jego przedmiotem jest pojazd ciężarowy, niepodlegający podatkowi akcyzowemu i nie uwzględniły tego podatku w wartości stanowiącej przedmiot rozliczeń. W trakcie wykonywania umowy organy skarbowe przyjęły jednak istnienie obowiązku podatkowego, co spowodowało zapłacenie przez pozwanego tego podatku i odsetek za uchybienie terminu jego płatności, a następnie wezwanie powoda do zwrot tej kwoty tytułem opłaty dodatkowej przewidzianej w punkcie 4.4 umowy leasingu. Sąd Okręgowy uznał, że podatek akcyzowy nie stanowił wydatku pozostającego w związku przyczynowym z zawarciem umowy leasingu, gdyż został zapłacony dużo później i nie mieści się w zakresie opłaty dodatkowej, o której mowa w punkcie 4.4 ogólnych warunków umowy leasingu (OWUL), stanowiących immanentną część tej umowy.

Sąd Okręgowy rozważył także znaczenie punktu 4.16 OWUL, zgodnie z którym do dnia spłaty należności z umowy leasingu na korzystającym spoczywa obowiązek uiszczania wszelkich opłat, które pozostają w związku z zawarciem tej umowy, uruchomieniem przedmiotu leasingu, jak i jego używaniem; korzystający ponosić ma wszelkie ciężary, daniny publicznoprawne, kary i opłaty związane z własnością i posiadaniem przedmiotu leasingu - ocenił jednak, że uiszczenie podatku akcyzowego nie stanowiło daniny publicznoprawnej związanej z własnością i posiadaniem przedmiotu leasingu, lecz z jego nabyciem. Nabycie pojazdu pozostawało zaś w gestii pozwanego.

Sąd Apelacyjny w (...), rozpatrujący sprawę na skutek apelacji pozwanego, wyrokiem z dnia 21 marca 2019 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że oddalił powództwo. Sąd ten uzupełnił ustalenia faktyczne. Odnotował zmianę nazwy strony pozwanej oraz fakt wydania w dniu 10 stycznia 2018 r. przez Sąd Administracyjny w [...] wyroku oddalającego skargę pozwanego na decyzję Dyrektora Izby Celnej w [...] z 8 stycznia 2017 r. w przedmiocie wiążącej informacji akcyzowej, w którego uzasadnieniu potwierdzona została zasadność kwalifikacji przedmioty leasingu jako samochodu osobowego podlegającego podatkowi akcyzowemu. Sąd Apelacyjny uznał, że uiszczenie podatku

akcyzowego przez pozwanego nastąpiło w związku z zawarciem i wykonaniem umowy leasingu. Zwrócił uwagę na § 6A umowy, który różnicował wartość przedmiotu leasingu. W punkcie 2 wskazano wartość ofertową - równą cenie nabycia pojazdu, a w punkcie 3 wartość początkową, w skład której m.in. wchodziły poniesione przez finansującego wydatki, w tym podatek akcyzowy (3b). Sąd podkreślił, że zgodnie z punktem 4.1. OWUL w dniu zawarcia umowy leasingu kwotowe warunki finansowe ustalone zostały w oparciu o wartość ofertową przedmiotu leasingu, natomiast podstawę do obliczenia ostatecznej wartości opłat leasingowych i innych należności finansującego wynikających z umowy leasingu stanowiła wartość początkowa tego przedmiotu. W punkcie 4.2. OWUL wartość początkową przedmiotu leasingu ustalono jako równą cenie zapłaconej dostawcy za przedmiot leasingu, powiększoną o koszty poniesione przez finansującego związane z nabyciem przedmiotu leasingu. Punkt 4.4. dotyczył wydatków poniesionych w związku z zawarciem i wykonaniem umowy, nie uwzględnionych w wartości początkowej, które korzystający zobowiązany był zwrócić finansującemu w formie opłaty dodatkowej. Postanowienia te Sąd Apelacyjny zinterpretował jako objęte wolą stron obciążenie korzystającego wszelkimi wydatkami, w tym opłatami i podatkami, jakie pozwany będzie musiał ponieść w związku z nabyciem przedmiotu leasingu. Jeśli wydatki pozwanego miały miejsce przed ustaleniem opłat leasingowych, to były uwzględnione w wartości początkowej (§ 6A 3.b umowy i punkt 4.2. OWUL). Jeśli natomiast zostały poniesione później, to winny zostać zwrócone jednorazowo, w formie opłaty dodatkowej (punkt 4.4. OWUL). W konsekwencji uznał powództwo za nieuzasadnione.

W skardze kasacyjnej, opartej na podstawie z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. powód zarzucił naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie lub niezastosowanie art. 65 k.c. w zw. z pkt 4.4 OWUL, art. 65 § 1 i 2 k.c. oraz art. 5 k.c. i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) w całości oraz oddalenie apelacji pozwanego i zasądzenie od pozwanego na rzecz skarżącego kosztów całości postępowania, ewentualnie o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...) wraz z obowiązkiem rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnił potrzebę rozpoznania jego skargi kasacyjnej wystąpieniem przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. to znaczy oczywistą zasadnością tej skargi ze względu na to, że zaskarżone „orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady wykładni oświadczeń woli wynikające z art. 65 k.c., przez co Sąd Apelacyjny dokonał błędnej subsumpcji, prowadzącej do uznania, że strony w momencie zawierania umowy powinny były przewidzieć obciążenie powoda podatkiem akcyzowym.” Powód wskazał też, że „Sąd Apelacyjny pominął większość argumentów i dowodów przedstawionych przez powoda w całym postępowaniu i arbitralnie uznał, że strony dopuściły możliwość obciążenia powoda podatkiem akcyzowym, a Sąd Apelacyjny pominął całkowicie ocenę umowy pomiędzy stronami w aspekcie okoliczności, w których została zawarta, stanu faktycznego istniejącego w chwili zawierania umowy, celu umowy i możliwości ekonomicznych powoda”, a ponadto „że w sprawie niniejszej nastąpiło również naruszenie zasad wyrażonych w art. 5 kodeksu cywilnego”. Wskazał, że spór między stronami „nie sprowadza się jedynie do interpretacji przepisów, ale również do oceny, czy podmiot finansujący - pozwany, może w sposób dowolny

w każdym czasie dokonywać obciążenia podmiotu korzystającego - powoda, nieograniczonymi opłatami, nieprzewidzianymi przez strony umowy, oraz takimi których wysokość nie jest znana w momencie zawierania umowy leasingu. Także do oceny, czy zgodny jest z zasadami współżycia społecznego fakt, że profesjonalny podmiot zmienia warunki zapłaty po zawarciu umowy i w połowie jej realizacji, a także czy mając na uwadze, że strony w momencie zawierania umowy dokonały oceny ich możliwości jej zawarcia zarówno pod względem możliwości finansowych korzystającego, jak i możliwości dostarczającego przedmiot leasingu, zgodne jest ze społeczno-gospodarczym celem spornej umowy jest taki podwyższenie ceny, której wysokość gdyby znana była w momencie zawierania umowy, uniemożliwiłaby jej zawarcie.”

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie, a wydane orzeczenie jest oczywiście błędne.

Argumentacja skarżącego zasadniczo sprowadzała się do odmiennej oceny materiału dowodowego od dokonanej przez Sąd Apelacyjny oraz pośrednio do kwestionowania ustaleń faktycznych dokonanych przez ten Sąd. W wypadku, kiedy podstawą skargi kasacyjnej są jedynie zarzuty naruszenia prawa materialnego, polemika z bazą faktyczną sprawy skazana jest na niepowodzenie. Natomiast zastrzeżenia kierowane przeciwko prawidłowości procesu wykładni nawiązujące jedynie do czasu obciążenia powoda opłatą, nie zaś do konkretnych postanowień umowy nie mogą być uznane za oczywiście uzasadnione. Ponadto należy zwrócić uwagę, że Sąd odwoławczy wyjaśnił przyczyny niebadania ewentualnego błędu oświadczenia woli powoda o zawarciu umowy, spowodowanego przekonaniem, że nie zachodzą podstawy do zapłaty podatku akcyzowego. Powód w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie stara się jednak wykazywać oczywistej wadliwości argumentacji Sądu Apelacyjnego w tym zakresie.

Uznać zatem należy, iż wymieniona przez skarżącego podstawa przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzi. Okoliczności sprawy nie

wskazują też, aby wystąpiły inne przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).